
GEORGE HARINCK

DE AFSCHIEDING VAN 1834 ALS REFERENTIEKADER

*H. Bouwman en de gereformeerde kerk-
geschiedschrijving inzake Nederland en de
Verenigde Staten in de negentiende eeuw*

Inleiding

Harm Bouwman (1863-1933) is de eerste kerkhistoricus aan de Theologische School van de Gereformeerde Kerken te Kampen, die behalve theologisch docent ook historisch onderzoeker en geschiedschrijver was – met name op het gebied van de geschiedenis van de Afscheiding van 1834. Zijn voorgangers aan de in 1854 gestichte School, Simon van Velzen (1809-1896) en Douwe Klazes Wielenga (1842-1902), hadden niet zonder degelijkheid de kerkgeschiedenis gedoceerd, maar van zelfstandig historisch onderzoek naar de recente kerkgeschiedenis of van geschiedschrijving die meer bood dan een apologie was slechts in beperkte mate sprake geweest. Met het aantreden van Bouwman in 1902 werd de geschiedschrijving van de Afscheiding een Kamper specialiteit en kreeg het vak kerkgeschiedenis een onafhankelijker positie ten opzichte van de overige theologische vakken en de kerkelijke actualiteit.¹ Bouwmans opvolger dr. G.M. den Hartogh (1899-1959) werkte met diverse studies over de Afscheiding voort in diens lijn.²

In dezelfde periode dat Bouwman werkzaam was als kerkhistoricus, werkten in de Amerikaanse gereformeerde kerken twee kerkhistorici, die afkomstig waren uit Nederland en ook over de geschiedenis van de afgescheidenen publiceerden: Henry Beets

Dr. G. Harinck (Joh. Bosboomstraat 37, 3817 DP Amersfoort), directeur van het Archief en Documentatiecentrum te Kampen, wetenschappelijk medewerker van het Historisch Documentatiecentrum voor het Nederlands Protestantisme (1800-heden) (vu Amsterdam).

1. Prof. dr. A. Noordt zij omschreef Bouwman als een hoogleraar, die, minder dan de voorgaande generaties Kamper docenten gehinderd werd door gebrekkig opgeleide studenten en kerkelijke problemen, zodat hij zich 'ten volle [heeft] kunnen geven aan zijn wetenschappelijke arbeid'. A. Noordt zij, 'Dr. H. Bouwman', in: *Lustrum-almanak van het studenten-corps 'Fides Quaerit Intellectum' 1934*, Kampen, 1934, pag. 146.

2. Zie: Th.J.S. van Staalduine, 'Bibliografie', in: F. Rozemond en Th.J.S. van Staalduine, *Prof. Dr. Gerrit Marinus den Hartogh (1899-1959). Inventaris van het archief en bibliografie*. Kamper inventarisreeks 4, Kampen, 1999, pag. 102-120.